

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»
Коростишівської міської ради Житомирської області

« Індивідуальна програма розвитку як ефективний засіб забезпечення індивідуалізації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами. Виклики сьогодення»

ОСНОВНІ НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

[Конституція України](#)

[Конвенція про права осіб з інвалідністю](#)

[Закон України « Про освіту»](#)

[Закон України « Про загальну середню освіту»](#)

[Закон України « Про дошкільну освіту»](#)

[Постанова КМУ від 10.04.2019 року № 530 \(редакція від 28.04.2022\) «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти»](#)

[Постанова КМУ від 21.07.2021 року № 765 «Про внесення змін до деяких Постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами»](#)

[Постанова КМУ від 15.09.2021 року № 957 \(Редакція від 28.04.2022\)«Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»](#)

[Постанова КМУ від 29.04.2022 №493 "Про внесення змін до Положення про інклюзивно-ресурсний центр"](#)

В ЯКИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТАХ РОЗПОВІДАЄТЬСЯ ПРО ІНДИВІДУАЛЬНУ ПРОГРАМУ РОЗВИТКУ?

« Навчання, виховання та розвиток осіб з особливими освітніми потребами у закладах дошкільної, позашкільної та загальної середньої освіти здійснюються за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі з урахуванням потреб дитини, визначених **в індивідуальній програмі розвитку**»

Стаття 20 Закону України «Про освіту»

«Індивідуальна програма розвитку - документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків дитини з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання.»

Стаття 1 п.10 Закону України "Про освіту"

ЩО ТАКЕ ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ?

Індивідуальна програма розвитку дитини (ІПР) – обов'язковий документ, що забезпечує індивідуалізацію процесу дитини з особливими освітніми потребами, оскільки визначає зміст навчання та комплекс додаткових послуг, необхідних адаптацій з урахуванням можливостей та потреб дитини.

Якою є основна мета складання ІПР?

- Основна ціль ІПР — побудова якісного навчального процесу для дитини з особливими освітніми потребами у відповідності до її реальних можливостей, виходячи з особливостей її розвитку та освітніх потреб.

ХТО СКЛАДАЄ ІНДИВІДУАЛЬНУ ПРОГРАМУ РОЗВИТКУ ДЛЯ ДИТИНИ?

- Розробка ІПР для кожної дитини з особливими освітніми потребами та моніторинг її виконання з метою коригування та визначення динаміки розвитку дитини – це одне із основних завдань **команди психолого-педагогічного супроводу**.
- До участі в засіданні команди психолого-педагогічного супроводу залучаються **фахівці інклюзивно-ресурсного центру**.
- **Батьки дитини з ООП** є обов'язковими учасниками команди психолого-педагогічного супроводу.

НА ЯКИЙ ТЕРМІН СКЛАДАЄТЬСЯ ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ?

ІПР складається впродовж двох тижнів з моменту початку освітнього процесу

ІПР переглядається двічі на рік (у разі потреби частіше) з метою її коригування

ІПР переглядається частіше, коли:

- у дитини виникають труднощі у засвоєнні змісту навчального матеріалу;
- виникає необхідність перейти до нового рівня складності виконання завдань

**З ЯКИХ ЕТАПІВ СКЛАДАЄТЬСЯ ТЕХНОЛОГІЯ
ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ІПР
ДЛЯ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ ?**

**Вивчення можливостей
і потреб учня**

Розробка ІПР

Реалізація ІПР

**Моніторинг реалізації ІПР,
перегляд і внесення змін**

ЯКОЮ Є СТРУКТУРА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ

№ п/п	Назва розділу	Зміст розділу
1.	Період виконання	Навчальний рік, на який складається ІПР(ДЗО- може бути і на літній період)
2.	Загальна інформація про дитину	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Прізвище, ім'я, по батькові; ✓ дата народження; ✓ повне найменування закладу освіти; ✓ рік навчання
3.	Індивідуальні особливості розвитку учня	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Знає ✓ Вміє ✓ Володіє ✓ Розуміє ✓ Здатний ✓ Засвоїв ✓ Застосовує (самостійно, з підказками)
4.	Рекомендації щодо організації освітнього процесу особи з ООП	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Рекомендований рівень підтримки; ✓ Адаптації та модифікації освітнього середовища; ✓ потреби у використанні жестової мови або шрифту Брайля; ✓ Потреби у додаткових заняттях з...; ✓ Потреба консультації з...; ✓ Наявність індивідуального навчального плану;
5.	Додаткові психолого – педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (заняття)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Найменування занять; ✓ фахівець, який проводить заняття; ✓ місце проведення; ✓ Розклад занять;
6.	Навчання	<ul style="list-style-type: none"> ✓ За розкладом класу; ✓ За адаптованим розкладом; ✓ За модифікованим розкладом;

7.	Забезпечення асистента учня (учениці)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Потреба в асистенті учня (учениці); ✓ Асистентом учня (учениці) є...
8.	Забезпечення допоміжними засобами навчання	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Потреба у підручниках; ✓ Допоміжні засоби навчання
9.	Потреба у розумному пристосуванні	
10.	Особливості проведення оцінювання	
11.	Потреба у продовженні строків навчання	
12.	Додаткові напрями роботи	<ul style="list-style-type: none"> ✓ За сферами розвитку (розвиток інтелектуальної сфери, розвиток сенсорної, моторної сфери, розвиток мовленнєвої сфери, розвиток фізичних здібностей, розвиток емоційно-вольової сфери, розвиток соціальної сфери, подолання навчальних труднощів, інші) ✓ Ціль ✓ Очікувані результати яких планується досягнути ✓ Рівень досягнутих результатів
13.	Члени команди психолого-педагогічного супроводу, якф складала індивідуальну програму розвитку	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Батьки/законні представники; ✓ учень у разі, коли йому виповнилося 16 та більше років

ЗА ЯКИМИ ПАРАМЕТРАМИ ВІДБУВАЄТЬСЯ ВИВЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ УЧНЯ?

Актуальний рівень розвитку

ЗУН: навколишній світ, елементарні просторові, математичні уявлення, рівень самостійності, гігієнічні навички

Рівень мовленнєвого розвитку

Зрозумілість/виразність/спрямованість мовлення, обсяг словникового запасу

Особливості поведінки

Взаємодія з іншими, адекватність реакцій

Особливості поведінки в навчальній ситуації

Дотримання інструкцій, можливість сидіти за партою, критично оцінювати свою роботу

Адаптивність поведінки

Темп, працездатність, способи подолання втоми

Загальна характеристика діяльності

Орієнтація в просторі класу, школи, дотримання правил та вимог

ЩО МОЖЕ БУТИ ДЖЕРЕЛОМ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ІПР?

Висновок ІРЦ

ІПР дитини з інвалідністю

Стандартизовані тести

Спостереження. Протоколи спостережень

Звіти про реалізацію ІПР за попередні роки

Вивчення продуктів діяльності. Портфоліо

Психолого-педагогічна характеристика

Бесіди з батьками, дитиною

Анкетування

3. Індивідуальні особливості розвитку дитини:

Найвищий рівень знань, вмінь і навичок дитини (компетенції)	Опис освітніх труднощів учня, виявлених у закладі освіти	Потреби
---	--	---------

Знає

Вміє

Володіє

Розуміє

Здатний

Засвоїв

Застосовує (самостійно, з підказками)

Інтелектуальні труднощі
функціональні (сенсорні,
моторні, мовленнєві
труднощі)

фізичні труднощі
навчальні труднощі

Працювати над
розвивати
формувані
вчити

Найвищий рівень знань, вмінь і навичок дитини (компетенції)

**Опис освітніх труднощів
учня, виявлених у
закладі освіти**

Потреби

Використовує в мовленні прості слова. **Знає** окремі букви .

Розуміє звернене мовлення.

Співвідносить

слова-назви предметів з їх зображеннями.

Використовує в мовленні просте речення.

Вміє зафарбовувати, штрихувати , обводить по контуру зразка.

Інтелектуальні труднощі:

має труднощі в концентрації уваги; мислення конкретне ;

повільне сприйняття та переробка інформації;

низька здатність узагальнювати та абстрагувати.

Функціональні (сенсорні, моторні, мовленнєві) труднощі:

мовлення аграматичне, малозрозуміле;

Працювати над:

розвитком концентрації та стійкості уваги;

процесів узагальнення і абстрагування;

правильною звуковимовою; збагаченням активного та пасивного словника.

Розвивати:
навчальну мотивацію; пам'ять, увагу, мислення

Наявний рівень знань, вмінь і навичок дитини (компетенції)

Опис освітніх труднощів учня, виявлених у закладі освіти

Потреби

Знає та орієнтується в загальноприйнятих нормах поведінки, соціальних судженнях.

Може відокремити фігуру і фон у візуальних стимулах, об'єднувати наочні зображення за спільними ознаками, виконувати нескладні завдання абстрактного характеру, завдання, які потребують візуально-моторної координації.

Може зосередитись та займатися продуктивною діяльністю до 10 хвилин.

Виконує завдання за зразком, дії за наслідуванням.

словниковий запас знижений; з труднощами орієнтується в нових ситуаціях спілкування; під час бесіди часто прагне уникнути контакту; порушені звуковимова та складова структура слова.

Фізичні труднощі:
недостатній рівень розвинутої швидкості, спритності. Недостатньо розвинена координація, загальна та дрібна моторика.

фонематичний слух; слухове сприйняття; дрібну моторику; просторове орієнтування.

Формувати:

стійкі позитивні і правильні соціальні навички; навички читання і письма; обчислювальні навички.

Вчити:

порівнювати подібні об'єкти; звертатися із простими запитаннями, підтримувати діалог; списувати з друкованого тексту.

Наявний рівень знань, вмінь і навичок дитини (компетенції)

**Опис освітніх труднощів
учня, виявлених у
закладі освіти**

Потреби

Застосовує (з допомогою)
набутий досвід та раніше засвоєну
інформацію
у повсякденному житті.
Виконує завдання за зразком,
дії за наслідуванням.
Здатний до співпереживання
та співчуття.
Відчуває емоційний стан оточуючих.
Диференціює емоції : страх,
радість, сум.
Отримує позитивні емоції від
діяльності, цікавої для дитини –
гри на музичних інструментах,
співу, танців.
Прагне спільних активностей з
дорослими та ровесниками.

Навчальні труднощі:
інтерес до навчання нестійкий;
потребує постійної допомоги
в опануванні нових знань та
уявлень;
знання фрагментарні, характеризується
неусвідомленістю;
набуті навички та вміння переносяться у
нові ситуації механічно.

Наявний рівень знань, вмінь і навичок дитини (компетенції)

Опис освітніх труднощів дитини

Потреби

Сенсорні еталони на стадії формування: **виявляє** розмір як ознаку предмета за зразком («дай такий самий»);
розуміє різницю між поняттями один та багато, механічно рахує предмети в межах 10.
Диференціює фрукти, овочі за допомогою дорослого.
Знаходить і показує на картинках запропоновані пори року.
Віддає перевагу малюванню олівцем, співу з мікрофоном.

Індивідуально-типологічні особливості (інтереси/захоплення, мотивація, особистісні характеристики, комунікація)

Робить різні види робіт з конструктором лего.
Ліпить пластиліном, користується фарбами.
Любить працювати в групі, грати на дитячих музичних інструментах, слухати музику.
З задоволенням займається в ресурсній кімнаті.
Розфарбовує, штрихує, обводять по контуру зразка, працює з дерев'яними вкладками-цифрами, геометричною шнурівкою.
Дитині цікаво виконувати музично-ритмічні вправи.
Має стійкий інтерес до музики.
Пишається власними досягненнями, успіхами, презентує власні вміння.
Проявляє позитивні емоції до людей, яким довіряє.
Реагує на похвалу.
Переважає мотив позитивної оцінки діяльності.

Розвивати творчі здібності учня засобами гри на музичних інструментах, співу, танців.
Робити перерви, переключати увагу.
Потребує дбайливого ставлення, спокійного спілкування, поваги до особистості;
підвищення мотивації діяльності, заохочення.
Використовувати психогімнастику, фізкультхвилинки, хвилинки витівок на перервах; зовнішні стимули, наліпки, сюрпризні моменти.
Забезпечувати “ситуації успіху для дитини”.

Загальна характеристика діяльності (темп, працездатність, потреба в допомозі)

Концентрується на об'єкті, що викликає захоплення, інтерес.
Виконує певні дії, наслідуючи дорослого.
Правильно виконує дії за словесною одноступеневою інструкцією, за допомогою вчителя відтворює прості завдання.
Переважає мотив позитивної оцінки діяльності.
Оцінює результат власної діяльності із допомогою дорослого та інших дітей.

Розвивати довільну увагу, здатність концентруватися на пошуку заданого об'єкта.
Виконувати двоступеневі інструкції.
Застосовувати набуті знання, відтворювати окремі дії, прості завдання, спосіб їх виконання.
Виконувати завдання за мінімальної підтримки дорослого.
Поступово підвищувати темп роботи та працездатність.
Самостійно оцінювати результати власної діяльності.

Стиль навчання полісенсорний.

Має елементарні знання про навколишній світ : реагує на своє ім'я, знає членів своєї родини, виокремлює їх серед інших людей, показує запропонованих тварин на картинках, овочі та фрукти на муляжах.

Розуміє різницю між поняттями “один” та “багато”; “великий”- “маленький”.

Сортує предмети за кольором.

Частково орієнтується в просторі та часі. Виконує певні дії повторюючи дії дорослого.

За допомогою вчителя відтворює прості завдання.

Засвоїв усний рахунок в межах 10. Намагається розпізнавати й сортувати цифри, співвідносити число і цифру.

В сітці зошита орієнтується з допомогою дорослого.

Розпізнає всі букви на позначення голосних та деякі на позначення приголосних. Письмові адаптовані завдання виконує на картках, обводить друковані букви.

Розширювати уявлення та поповнювати знання про навколишній природний, предметний та соціальний світ. Розвивати здатність орієнтуватися в просторі та часі .

Формувати вміння виділяти, порівнювати, об'єднувати предмети в групи, орієнтуватися в сенсорних еталонах, таких як форма, колір, величина. розвивати навички ігрової діяльності.

Розділ 4 Рекомендації щодо організації освітнього процесу особи з ООП

Перший рівень підтримки:

надається учням з ООП, які мають поодинокі, незначні труднощі;

встановлюється на рівні закладу освіти відповідно “Маркерів для визначення освітніх труднощів I рівня”;

ініціюється педагогічним працівником;

створюється Команда психолого-педагогічного супроводу;

результати фіксуються у протоколі засідання Команди;

інклюзивний клас не створюється;

додаткове фінансування не здійснюється;

складається ІПР;

дитині надаються консультації педагогічними працівниками.

Рекомендований рівень підтримки

2 рівень

адаптація змісту
навчання
асистент вчителя
ІПР
ІНП
до 2 годин КРЗ

4 рівень

! модифікація або
адаптація
до 6 годин КРЗ
за потреби асистент учня

3 рівень

адаптація змісту навчання
асистент вчителя
можлива потреба в
присутності асистента учня
ІПР
ІНП
до 4 годин КРЗ

5 рівень

! модифікація та/або
адаптація
до 8 годин КРЗ
присутність асистента учня

Зразок з ІПР

4. Рекомендації щодо організації освітнього процесу особи з особливими освітніми потребами (зазначити необхідне):

1) рекомендований рівень підтримки:

перший рівень підтримки;

другий рівень підтримки;

третій рівень підтримки;

четвертий рівень підтримки; див. висновок ІРЦ і відмічається позначкою

п'ятий рівень підтримки;

2) адаптація та модифікація освітнього середовища

адаптація

пристосування
відповідно особливостей
дитини без зміни змісту

модифікація

зміна, спрощення,
об'єднання,
вилучення змісту
відповідно до потреб
ДИТИНИ

Важливо!

- * з переліку обираємо ті пункти, які актуальні для конкретної особи з ООП;
- * з перерахованого відмічаємо так/ні;
- * у примітці конкретизуємо

2) адаптація та модифікація освітнього середовища:

Назва адаптації/модифікації	Так/ні	Примітка
Пристосування середовища:		
доступність	ні	
освітлення	так	робоче місце біля вікна
рівень шуму	ні	
потреба в усамітненні, його періодичність та місце (ресурсна кімната, медіатека тощо)	так	ресурсна кімната, медіатека, куточок для усамітнення за потреби
Психолого-педагогічна адаптація:		
використання візуального розкладу	ні	
збільшення часу на виконання завдань	так	на 10 хвилин під час письмових завдань
збільшення обсягу допомоги (навідне питання, демонстрація зразка, нагадування тощо)	так	алгоритми, підказки, серії картинок, багаторазове повторення
руховий режим	так	хвилинки відпочинку, виконання доручення (роздати матеріал
використання заохочень	так	вербальна, невербальна похвала
використання засобів для концентрації уваги	так	наочні зорові стимули, муляжі, об'ємні зображення

Інше

використання таймера, пісочного годинника, гімнастики для очей, пальчикова гімнастика, чергування видів діяльності, аудіо, відео-матеріали.

Адаптація навчального матеріалу:

картки-підказки, картки-інструкції

Засоби альтернативної комунікації

Інше

так

під час вивчення узагальнюючих понять, термінів, відтворення змісту

ні

так

збільшення шрифту та контрастності, зменшення часу зорового навантаження, слухове сприймання інформації

жестова мова, картки PECS, програма Макатон, мобільні додатки, піктограми

Модифікація:

скорочення змісту навчального предмета

зниження вимог для виконання завдань

інше _____

так українська мова, англійська мова, математика,
літературне читання

так охайність, культура оформлення, зменшення
обсягу виконання

зміна, спрощення, об'єднання кінцевих цілей, результатів

3) потреба у використанні:

жестової мови та/або залученні перекладача жестової мови;

шрифту Брайля;

ні

4) потреба в додаткових заняттях з:

ні

так _____

якщо II - V рівень підтримки

ТАК

ні _____

якщо I рівень підтримки

5) потреба в консультації з:

фахівцями інклюзивно-ресурсного центру;

ТАК

фахівцями спеціальних закладів освіти;

ТАК

іншими фахівцями _____

представники медичних установ, фахівці соціальних
служб

Сфера застосування	Приклади адаптації	Приклади модифікації
Навчальні стратегії	<p>Зміна послідовності навичок, що формуються, та тем, що досліджуються в межах однієї дисципліни і досліджуваних тем</p> <p>Використання «нетрадиційних» методик (комп'ютерних технологій, тестових завдань, відеомодельовання навичок)</p> <p>Зміна темпу навчання</p> <p>Зміна вимог до оформлення завдання</p> <p>Забезпечення аудіовізуальними технічними засобами навчання</p>	<p>Скорочення обсягу навчального матеріалу</p> <p>Зменшення тем з певної навчальної дисципліни</p> <p>Зміна завдання, при збереженні напряму навчання (наприклад, альтернативні завдання на заміну вправ з каліграфії – ліплення, малювання тощо.)</p> <p>Зміна складності завдання (наприклад, замість переказування тексту підібрати картинки до слів; замість дій на множення виконувати додавання)</p>
Навчальні матеріали	<p>Використання збільшених зображень</p> <p>Спрощення інструкції до завдання у відповідності до лексики учня</p> <p>Додаткова візуалізація усних завдань</p> <p>Скорочення обсягу завдань при збереженні рівня його складності</p> <p>Спрощення змісту завдання</p>	<p>Індивідуалізація навчальних матеріалів:</p> <p>Використання вправ з пропущеними словами/реченнями замість переказу тексту</p> <p>Використання «реальних» початкових матеріалів: замість текстових задач, вивчати операції додавання та віднімання на олівцях чи цукерках</p>
Способи подання інформації та вказівки вчителя	<p>Дублювання вказівок жестами</p> <p>Індивідуальне повторення учневі фронтальних інструкцій</p> <p>Використання письмових вказівок, замість усних</p>	<p>Використання візуальних (у вигляді малюнків або піктограм) вказівок до виконання завдань</p> <p>Індивідуальне повторення учневі фронтальних інструкцій у спрощеній формі</p>
Відповіді учня	<p>Розв'язання тестів замість усних відповідей</p> <p>Можливість представити виконане завдання спочатку малій групі або особисто вчителю</p> <p>Використання калькулятора для обчислення прикладів</p>	<p>Підбір слів до малюнків у тексті, замість переказу</p> <p>Розфарбування зображення за інструкцією замість його опису</p> <p>Використання калькулятора для обчислення прикладів</p>
Оцінювання компетенцій та навчальних досягнень	<p>Не враховувати вимоги до оформлення завдання</p> <p>Враховувати тільки «правильність» виконання завдання при зменшеному обсязі</p> <p>Розроблення критеріїв оцінювання тестових завдань додатково до критеріїв оцінювання усних відповідей</p>	

б) наявність індивідуального навчального плану:

так

ні.

передбачений з II рівня підтримки
розробляється з відповідно можливостей в т.ч.
інтелектуальних

навчальні предмети визначаються командою ППС

У разі потреби в індивідуальному навчальному плані зазначити навчальні предмети (інтегровані курси), які потребують адаптації чи модифікації, та відповідального за розроблення індивідуального навчального плану педагогічного

✚ працівника:

Навчальний предмет (інтегрований курс)	Адаптація чи модифікація	Відповідальний педагогічний працівник
Українська мова	модифікація	Петрова А.А.
Літературне читання	модифікація	Петрова А.А.
Англійська мова	модифікація	Іванова І.І.
Математика	модифікація	Петрова А.А.
Я досліджую світ	адаптація	Петрова А.А.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЦІЛІ НАВЧАННЯ. ЯК ЗРОБИТИ ЇХ ДІЄВИМИ ?

Яка мета індивідуального навчального плану?

Усі діти мають право на навчання. Більше того, всі діти, без винятку, можуть вчитися!

Але кожна дитина вчиться «по-своєму». Хтось з учнів потребує додаткового часу для вивчення матеріалу; хтось має особливості сенсорного розвитку, які зумовлюють провідний сенсорний стиль навчання, деякі діти мають нижчі навчальні результати у порівнянні з однокласниками. Відповідно, деякі учні мають особливі освітні потреби, а точніше індивідуальні освітні потреби.

ЩО ТАКЕ ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ТА ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН?

- **індивідуальний навчальний план** — документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.
- **Індивідуальна навчальна програма** – це документ, що визначає зміст навчання (компетенції, знання, навички та вміння, яких повинен набути учень в навчальному процесі, а також навчальні досягнення учнів, педагогічні технології навчання та, в разі потреби необхідні адаптації або модифікації.

5. ДОДАТКОВІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІ ПОСЛУГИ (ЗАНЯТТЯ)

5. Додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (заняття):

Найменування заняття (послуги)	Фахівець, який проводить заняття (надає послугу)	Місце проведення	Розклад занять
-----------------------------------	---	---------------------	-------------------

Примітка:
Див. у висновку ІРЦ

Постанова КМУ №88 від 14.02.2017р. “Про затвердження порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами”

5. ДОДАТКОВІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІ ПОСЛУГИ (ЗАНЯТТЯ)

5. Додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (заняття):

Найменування заняття (послуги)	Фахівець, який проводить заняття (надає послугу)	Місце проведення	Розклад занять
Розвиток мовлення	вчитель-логопед Іванюк І.О.	кабінет вчителя- логопеда	понеділок 13.00-13.25
Корекція розвитку	практичний психолог Петренко С.В.	кабінет практичного психолога	середа 13.00-13.25
Соціально-побутове орієнтування	вчитель-дефектолог Коляда Л.В.	ресурсна кімната	п'ятниця 14.00-14.25

6. НАВЧАННЯ

6. Навчання:

за розкладом класу;

за адаптованим розкладом, з відвідуванням окремих уроків за індивідуальним розкладом відповідно до індивідуального навчального плану, зазначити які:

за розкладом класу	за адаптованим розкладом
<ul style="list-style-type: none"> - за розкладом класу навчаються діти із 1-2 рівнем підтримки (будуть відвідувати усі уроки без змін)	<ul style="list-style-type: none"> - під час розробки адаптованого розкладу уроків повинні враховуватися особливості психофізичного розвитку та динаміка розумової працездатності особи з ООП; - КРЗ проводиться поза основним навантаженням (інваріантна складова); - тривалість уроку може зменшуватися, а перерви - збільшуватися - відповідність індивідуальному плану

7. Забезпечення асистента учня (учениці)

Забезпечення асистента учня (учениці):

1) потреба в асистенті учня (учениці) (супровід під час інклюзивного навчання):

1. так

2. ні-

2) асистентом учня(учениці) є:

- батьки
- інші законні представники
- уповноважена батьками особа
- соціальний працівник

7. Забезпечення асистента учня (учениці)

Асистент вчителя – це педагогічний працівник.

Призначається на посаду керівником закладу освіти, має педагогічну освіту та забезпечує особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу.

Асистент вчителя зобов'язаний:

- забезпечувати єдність навчання, виховання та розвитку учнів;
- володіти навичками домедичної допомоги дітям;
- дотримуватися принципу конфіденційності стосовно стану здоров'я та іншої особистої інформації про дітей у школі;
- допомагати у навчанні не лише дитині з ООП, а усім іншим учням класу;
- брати участь у розбудові інклюзивного навчання разом з іншими вчителями школи;
- може організовувати спільно з учителем освітній процес за допомогою засобів дистанційного навчання;
- забезпечувати комунікацію школи та батьків учнів з особливими освітніми потребами.

Асистент учня (дитини) – не педагогічний працівник, що супроводжує учня і не втручається в освітній процес. Ним може бути один із батьків, уповноважена ними особа або соціальний працівник. Асистент може бути присутній під час уроків та позакласної роботи, допомагати у пересуванні, відвідуванні туалету, переодяганні, харчуванні дитини в школі тощо.

7. Забезпечення асистента учня (учениці)

Асистент учня (дитини) – не педагогічний працівник, що супроводжує учня. Ним може бути один із батьків, уповноважена ними особа або соціальний працівник.

Асистент дитини здійснює індивідуальну підтримку дитини зі складними чи комплексними порушеннями розвитку та виконує наступні функції:

- допомагає дитині в самообслуговуванні;
- підтримує в спілкуванні (зокрема за допомогою жестової мови);
- організовує харчування та пересування;
- забезпечує безпеку та спостереження за станом здоров'я (наприклад, прийом ліків);
- сприяє проведенню дозвілля та організовує денний відпочинок

Асистент учня НЕ здійснює:

- втручання в освітній процес (рекомендації щодо завдань, тем тощо);
  - забезпечення виконання освітньої програми або досягнення учнем певних результатів навчання (але як учасник команди супроводу дитини асистент може сприяти досягненню визначених нею розвиткових та адаптаційних цілей);
  - надання освітніх послуг у закладі освіти;
  - надання рекомендацій педагогам стосовно організації освітнього процесу;
  - розробку індивідуальних завдань і матеріалів для учнів із особливими освітніми потребами;
- виконання інших функцій педагогічних працівників (працює з однією або кількома дітьми, але не з усім класом)

8. Допоміжні засоби навчання

- **Допоміжні засоби для навчання** – це пристрої, обладнання, засоби та технології, що використовуються з технічною, дидактичною, методичною, функціональною, навчально-розвивальною, ігровою, комунікативною метою для покращення навчальної діяльності, розвитку навичок комунікації та забезпечення надання особам з ООП підтримки в освітньому процесі.
- Такі засоби зазначаються в індивідуальній програмі розвитку та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку дитини, що надав Інтегровано-ресурсний центр;

! Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти» дозволяє дітям з ООП брати індивідуальні допоміжні засоби для користування ними вдома (під час дистанційної форми навчання, канікул тощо)

Який нормативний акт регулює перелік обладнання для інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти?

Перелік обладнання для інклюзивного навчання (для інклюзивного та спеціального класів) визначає МОН.

- З 05.06.2018 чинним є [Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти](#), затв. наказом МОН від 23.04.2018 № 414 (далі — Типовий перелік спецзасобів).

Навіщо перелік обладнання для інклюзивного навчання?

- В Україні запроваджено державну підтримку особам з особливими освітніми потребами. Для цього Кабмін затвердив Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами ([ПОСТАНОВА від 14.02.2017 № 88](#)).
- Відтоді за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам оплачують видатки на:
  - проведення (надання) додаткових корекційно-розвиткових занять (послуг);
  - придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку;
  - Спеціальні засоби корекції психофізичного розвитку призначені допомогти дитині опанувати навчальну програму.
- На купівлю спецзасобів спрямовують до 35% загального обсягу видатків на кожну дитину ЗЗСО, яка потребує державної підтримки.
- Якщо ЗЗСО відвідує кілька дітей з ООП, які мають однакові нозології, допустима закупівля спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку для спільного користування.

Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку

Розділ	Засоби/обладнання
<u>I. Обладнання загального корекційного призначення</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комп'ютерне обладнання 2. Мультимедійне обладнання 3. Демонстраційне обладнання
<u>II. Комп'ютерні програми</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Для дітей з тяжкими порушеннями мовлення 2. Для дітей з порушенням опорно-рухового апарату 3. Для дітей з інтелектуальними порушеннями 4. Для глухих дітей та дітей зі зниженим слухом 5. Для дітей із сенсорними порушеннями (зі зниженим зором та сліпих)
<u>III. Обладнання для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та дітей зі складною структурою порушення</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Меблі спеціального призначення
<u>IV. Корекційні засоби навчання для дітей з тяжкими порушеннями мовлення, з порушенням опорно-рухового апарату та дітей з інтелектуальними порушеннями, в тому числі з розладами аутистичного спектра</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі площинні, об'ємні, муляжі 2. Засоби для сенсомоторної інтеграції (передусім, для дітей з розладами аутистичного спектра й синдромом гіперактивності та дефіцитом уваги) 3. Моделі площинні друковані 4. Моделі звукові та інтерактивні
<u>V. Обладнання для дітей з тяжкими порушеннями мовлення</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуального призначення для логопедичної роботи (в тому числі для дітей з порушеннями слуху) 2. Комплекти логопедичних інструментів для постановки звуків
<u>VI. Корекційні засоби навчання для дітей із сенсорними порушеннями (зі зниженим слухом та глухих учнів)</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі площинні, об'ємні 2. Обладнання слухового кабінету
<u>VII. Обладнання для дітей із сенсорними порушеннями (зі зниженим зором та для сліпих учнів)</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обладнання колективного та індивідуального призначення 2. Індивідуального користування 3. Електронні пристрої для навчання дітей з порушеннями зору
<u>VIII. Корекційні засоби навчання для дітей сліпих та зі зниженим зором</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі та макети об'ємні, рельєфно-графічні посібники 2. Моделі площинні, друковані 3. Моделі звукові та інтерактивні 4. Вимірювальні прилади та пристосування (з рельєфними позначками, шкалою, зі звуковою сигналізацією) 5. Збільшувальні та освітлювальні прилади 6. Дидактичні та розвивальні ігри 7. Засоби для проведення корекційних занять із соціально-побутового орієнтування 8. Засоби для проведення занять із просторового орієнтування
<u>IX. Обладнання для кабінету психологічної реабілітації</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обладнання та прилади
<u>X. Обладнання для проведення уроків фізкультури, корекційних занять з лікувальної фізкультури, ритміки (для різних нозологій)</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обладнання та спортивне знаряддя
<u>XI. Обладнання для ресурсної кімнати</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Меблі, технічне обладнання

9. Розумне пристосування. Що це?

Відповідно до Закону України “Про освіту”, **розумне пристосування** – це запровадження, “якщо це потрібно в конкретному випадку, необхідних модифікацій і адаптацій із метою забезпечення реалізації особами з особливими освітніми потребами конституційного права на освіту нарівні з іншими особами”

10. Особливості проведення оцінювання:

10. Особливості проведення оцінювання:

адаптації проведення оцінювання за часом та змістом, зокрема: збільшення часу на виконання завдань; зменшення кількості завдань; використання зручних форм роботи (тести, усні опитування, аудіозавдання тощо) відповідно до потреб;

використання доступних форм викладу інформації для оцінювання (шрифту Брайля, письмових чи усних завдань тощо);

використання окремих карток з завданнями чи адаптованих матеріалів під час оцінювання;

адаптація завдань для оцінювання до особливостей сприйняття інформації (уникнення графічних завдань для осіб з порушенням зору, уникнення або створення комфортних умов для усних опитувань для осіб, які цього потребують, тощо);

інше (зазначити що) _____

11. Потреба у продовженні строків навчання

11. Потреба у продовженні строків навчання:

так

ні.

Тривалість здобуття повторної загальної середньої освіти особами з ООП, які навчаються в інклюзивних класах, може бути продовжена на один рік на рівні початкової освіти та/або на один рік на рівні базової середньої освіти відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії (постанова КМУ від 23.04.2003 р. №585)

- ❑ Потреба щодо продовження тривалості навчання визначається командою психолого-педагогічного супроводу не пізніше, ніж за пів року до завершення навчання, що зазначається у протоколі засідання та є підставою звернення до ІРЦ для повторної комплексної оцінки розвитку дитини.
- ❑ На підставі висновку про повторну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, виданого ІРЦ, та заяви одного з батьків (іншого законного представника) дитини, рішення щодо продовження тривалості навчання приймається педагогічною радою та вводиться в дію наказом керівника закладу освіти.

СФЕРИ РОЗВИТКУ:

Розвиток
інтелектуальної
сфери

Розвиток
сенсорної,
моторної
сфери

Розвиток
мовленнєвої
сфери

Розвиток
фізичних
здібностей

Розвиток
емоційно-
вольової
сфери

Розвиток
соціальної
сфери

Подолання навчальних
труднощів

Інші

12. Додаткові напрями роботи:

За сферами розвитку	Ціль	Очікувані результати, яких планується досягнути	Рівень досягнутих результатів (заповнюється після виконання індивідуальної програми розвитку)
Розвиток інтелектуальної сфери	Розвивати стійкість уваги, здатність до концентрації на виконанні завдання.	До кінця навчального року учень зосереджуватиметься на виконанні завдання протягом 10 хвилин.	
Розвиток сенсорної, моторної сфери	Продовжувати розвивати координацію рухів, вміння орієнтуватись в просторі	До кінця навчального року учень виконуватиме рухи більш точно і координовано, визначатиме напрямки – ліворуч, праворуч, вперед, назад.	
Розвиток мовленнєвої сфери	Здійснювати корекцію звуковимови, порушення складової структури слова, фонематичних процесів. Збагачувати і уточнювати словниковий запас. Розвивати вміння ініціювати спілкування, давати поширені відповіді на питання	До кінця навчального року учень зможе вимовляти ізольовано, в складах і словах свистячі звуки, правильно проговорювати 3-складові слова, доцільно вживати слова у мовленні, розпочинати діалог, відповідати на питання фразою з 2- 3 слів	

За сферами розвитку	Ціль	Очікувані результати, яких планується досягнути	Рівень досягнутих результатів (заповнюється після виконання індивідуальної програми розвитку)
Розвиток фізичних здібностей	Продовження розвитку дрібної моторики, точності рухів, гнучкості. Збільшення тривалості працездатності, фізичної активності	До кінця навчального року у дитини покращиться дрібна моторика, учень зможе продуктивно і активно виконувати фізичні вправи протягом 10 хвилин	
Розвиток емоційно-вольової сфери	Формувати вміння вільно спілкуватися в різних ситуаціях. Навчати висловлювати свої переживання та почуття; формувати навички самооцінювання, підвищувати впевненість у собі. Стимулювати бажання дитини працювати, виконувати завдання, виявляти ініціативу. Розвивати саморегуляцію, здатність до емпатії	До кінця навчального року учень навчиться висловлювати свої переживання та почуття, формуватимуться навички самооцінювання; підвищиться впевненість у собі, зростатиме бажання виконувати завдання; учень зможе розпізнавати почуття оточуючих та вчитиметься адекватно реагувати; використовувати техніки подолання власного гніву.	

За сферами розвитку	Ціль	Очікувані результати, яких планується досягнути	Рівень досягнутих результатів (заповнюється після виконання індивідуальної програми розвитку)
<p>Розвиток соціальної сфери</p>	<p>Розвивати вміння звертатись за допомогою. Сприяти активному залученню до групових ігор, вправ та позакласних заходів. Створювати позитивні ситуації співпраці з дорослими.</p>	<p>До кінця навчального року учень зможе просити про допомогу оточуючих, формуватимуться навички налагодження соціальних контактів.</p>	
<p>Подолання навчальних труднощів</p>	<p>Розвивати писемне мовлення, здатність розуміти усну інструкцію та діяти за нею; застосовувати отримані знання за аналогією, виконувати математичні операції</p>	<p>До кінця навчального року учень зможе сприймати 2-3 рівневу інструкцію та діятиме за нею; виконуватиме завдання за засвоєним раніше алгоритмом; додаватиме і відніматиме в межах 10 без переходу через десяток (з опорою на наочність); списуватиме друковані букви зі зразка.</p>	
<p>Інші</p>			

ЯКІ СПЕЦІАЛІСТИ ЗАЛУЧАЮТЬСЯ ДО НАПИСАННЯ РОЗДІЛУ?

Класний керівник, вихователь групи,
асистент вчителя/вихователя

Вихователі, вчителі-предметники,
інструктор фізичного виховання,
музичний керівник,

Практичний психолог, соціальний
педагог, вчитель-логопед, вчитель-
дефектолог

Сфера розвитку	Ціль	Очікувані результати
<p>Емоційно-вольова</p> <p>Фізична</p> <p>Когнітивна</p> <p>Мовленнєва</p> <p>Соціальна</p>	<p>Навчити розрізняти емоційні реакції (радість, сум...), виражати їх через психогімнастику, казкотерапію, аналіз поведінки героїв.</p> <p>Збільшити час на виконання завдання, враховувати особливості темпу роботи, швидку втомлюваність.</p> <p>Використовувати наочність і детальне пояснення, алгоритм дій, візуальні підказки та розклад, допомогу дорослого.</p> <p>Стимулювати активність дитини, підтримувати, акцентувати увагу на найменших досягненнях з метою створення сприятливої атмосфери у колективі.</p>	<p>Дитина навчиться розрізняти емоційні реакції (радість, сум), усвідомить власні емоції та зрозуміє стан іншого протягом року.</p> <p>Протягом року навчиться співпереживати однокласникам, буде стриманішою та уважнішою щодо інших. Навчиться дружити.</p> <p>За півроку дитина зможе самостійно працювати над завданням, використовуючи підказку дорослого.</p> <p>Протягом року дівчинка буде відповідати на прості питання, брати участь у житті класу (змаганнях, конкурсах, розвагах).</p>

ЧИМ ЗУМОВЛЕНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ ДЛЯ УЧНІВ З ООП?

- Цілі показують, що саме і за який проміжок часу має опанувати дитина в межах шкільного навчального року. Цілі завжди визначаються для кожного предмета або сфери розвитку окремо і, обов'язково мають функціональне спрямування: спілкування та взаємодія, самообслуговування, подолання труднощів у поведінці (шляхом навчання дотриманню правил та соціальній взаємодії), фізичний розвиток, розвиток соціальних навичок, навчання самостійності, самоконтролю та саморегуляції тощо.

**КОМАНДА СУПРОВОДУ ВИЗНАЧАЄ ПРІОРИТЕТНІСТЬ
ЦІЛЕЙ ДЛЯ
ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ:**

Безпека життя

Соціальна взаємодія/комунікація

**Адаптивні/побутові
навички**

**Академ.
навички**

SMART – ЦІЛІ ПРИ СТВОРЕННІ ІПР

- S – конкретність (чіткість формулювання);
- M – вимірюваними (оцінка прогресу);
- A – досяжними (реалістичність);
- R – актуальність (зона найближчого розвитку дитини);
- T – вимірюваними у часі (за який час буде виконано).

КРИТЕРІЇ ДЛЯ НАПИСАННЯ ЦІЛЕЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ ДИТИНИ З ООП

Критерій

Опис

Функціональність

Ціль має бути значима для учня та доступна для досягнення в навчальному закладі.

Відповідає рівню розвитку учня

Ціль поставлена відповідно до теперішнього рівня розвитку дитини (не в минулому чи майбутньому – тут і зараз).

Ціль можна спостерігати

Ціль має бути сформульована так, щоб можна було побачити, як учень демонструє навичку. Опис має бути настільки чітким, щоб будь-який фахівець міг зрозуміти, на що потрібно дивитись і за чим спостерігати.

Вимірюваність

Ціль має бути сформульована так, щоб будь-який фахівець міг виміряти результати (наприклад, кількість правильно вирішених прикладів).

Критерії засвоєння цілі

В описі цілі мають бути зазначені виміри, за допомогою яких можна визначити, чи досягнув учень цілі (наприклад, 8 з 10 літер в рядку написані в межах робочого рядка – ціль писати правильно та охайно досягнуто).

Позитивне формулювання цілі

У цілі повинно бути описано, чого учень має навчитись робити, а не те, чого йому не слід робити (НЕПРАВИЛЬНО – “учень не буде битись, коли контактуватиме з іншими дітьми”, ПРАВИЛЬНО – “учень проситиме словами іграшки в інших дітей”).

13. ЧЛЕНИ КОМАНДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ, ЯКІ СКЛАДАЛИ ІНДИВІДУАЛЬНУ ПРОГРАМУ РОЗВИТКУ

13. Члени команди психолого-педагогічного супроводу, які склали індивідуальну програму розвитку:

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Посада	Підпис
---	--------	--------

Індивідуальну програму розвитку погоджено одним з батьків (іншим законним представником) учня:

(зазначити прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) одного з батьків (іншого законного представника) учня)

підпис _____ дата _____

13. ЧЛЕНИ КОМАНДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ, ЯКІ СКЛАДАЛИ ІНДИВІДУАЛЬНУ ПРОГРАМУ РОЗВИТКУ

13. Члени команди психолого-педагогічного супроводу, які склали індивідуальну програму розвитку:

Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	Посада	Підпис
Ковальов Микола Сергійович	Директор	
Васильченко Світлана Олександрівна	Заступник директора	
Коваль Олександра Миколаївна	Вчитель	
Бондар Таміла Леонідівна	Асистент вчителя	
Петренко Світлана Павлівна	Практичний психолог	
Іванюк Ірина Олександрівна	Вчитель-логопед	
Коляда Людмила Володимирівна	Вчитель-дефектолог	

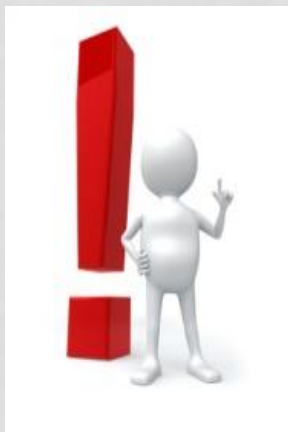
Індивідуальну програму розвитку погоджено одним з батьків (іншим законним представником) учня:

Павленко Людмила Йосипівна

(зазначити прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) одного з батьків (іншого законного представника) учня)

підпис _____ дата 15.09.2022]

ЯКА РОЛЬ БАТЬКІВ У СТВОРЕННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІПР?

Батьки є повноцінними учасниками команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП

Батьки не лише беруть участь у розробленні Індивідуальної програми розвитку, а підписом засвідчують свою згоду на її реалізацію.

Необхідно зробити все можливе, аби під час засідання батькам було зрозуміло, про що йдеться. Якщо батьки спілкуються іншою мовою, зокрема жестовою, необхідно запросити для них перекладача або використати альтернативні засоби комунікації

На засіданні варто приділити певний час, щоб з'ясувати з батьками процедуру й термінологію, а також пояснити, за якою формою навчатиметься дитина й чому було обрано саме такі умови навчання.

ОЗНАЙОМИВШИСЬ З ІНДИВІДУАЛЬНОЮ ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ, БАТЬКИ ПОВИННІ РОЗУМІТИ:

- ❖ чому їхня дитина потребує розроблення Індивідуальної програми розвитку;
- ❖ хто надаватиме освітні та додаткові спеціальні послуги;
- ❖ тривалість цих послуг та розклад занять з додатковими фахівцями;
- ❖ методи та періодичність оцінювання;
- ❖ періодичність перегляду Індивідуальної програми розвитку та надання інформації про хід її реалізації.

***Збиратися разом – це початок,
Триматися разом – це процес,
Працювати разом – це успіх***

Генрі Форд

**Хто сказав, що ми не
можемо змінити світ?..
Можемо!
На кращий!**

